

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:655

av **Nina Lundström (L)**

Framtidsfullmakt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att återkomma med förslag om framtidsfullmakt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Självbestämmandet ligger djupt i folksjälén. Vem ska bestämma över viktiga beslut i ditt liv om du på grund av hög ålder, eller ohälsa, inte kan hantera din ekonomi eller fatta viktiga beslut som rör ditt liv, ditt boende och din omvårdnad? Framtidsfullmakter har stor betydelse för den enskildes möjligheter att påverka förutsättningarna för sitt eget liv och planera för de situationer när den egna beslutsförmågan är nedsatt. Det innebär att jag själv vid en viss tidpunkt utser de som jag vill ska kunna bestämma i frågor som rör mitt liv. Detta är möjligt i andra länder.

I departementspromemorian ”Framtidsfullmakter” (Ds 2014:16) föreslås att det ska vara möjligt att utfärda framtidsfullmakter, som ska vara giltiga när en fullmaktsgivare på grund av psykisk störning, sjukdom, skada eller liknande förhållande är ur stånd att ha hand om de angelägenheter som fullmakten avser.

För äldre är det ofta demens i olika former, eller annan ohälsa, som påverkar livet. Dagens system bygger på en ordning där man företräds av en god man eller en förvaltare när ohälsa drabbar som gör en oförmögen att klara det dagliga livet. Dagens system med gode män och förvaltare kom till under en tid då de som inte kunde ta hand om sig själva behövde extra hjälp i kontakten med yttvärlden genom till exempel de vårdformer som fanns vid psykisk ohälsa. Systemet med överförmyndaråtaganden lider av svagheter. Det handlar om ojämn kvalitet, rättsosäkerheten, ohållbarheten i dagens struktur och ställföreträdarnas utsatthet.

En stor brist med dagens system är att den drabbade själv inte kan påverka på förhand vem som ska bistå hen om hen inte kan hantera sin livssituation eller ekonomi. Man borde genom en fullmakt på förhand kunna utse en person som kan bistå om ohälsa slår till. Det behövs en reform utifrån behov av ställföreträdarskap.

En framtidsfullmakt innebär att den enskilde kan utse en närstående som tar hand om hens ekonomi och andra frågor om personen senare inte själv klarar av detta på grund av sjukdom eller hög ålder. Man kan på förhand utse någon som man litar på, och som vet hur man vill ha det.

I dag förekommer det att anhöriga bistår utan att det finns en rättslig ram. För att stärka den enskildes makt över tillvaron behöver lagstödet utvecklas. Framtidsfullmakterna kan ge närstående till vårdbehövande ett instrument att sköta den vårdbehövandes ärenden utan att behöva anlita god man, förvaltare eller överförmyndare. Lagrum för framtidsfullmakter behövs. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Nina Lundström (L)